

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 7 жовтня 2009 р. № 1307
(у редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 18 грудня 2018 р. № 1108)

МОРСЬКА ДОКТРИНА УКРАЇНИ на період до 2035 року

Загальні положення

Перемога в Україні демократичних сил і розгортання активного політичного та економічного співробітництва з Європейським Союзом, відновлення діалогу про приєднання до НАТО в умовах тимчасової окупації Російською Федерацією території України, агресії Російської Федерації проти України та її спроб перерозподілу сфер контролю над акваторією Азовського і Чорного морів, необхідність прискорення процесу виходу держави з довготривалої системної кризи потребують оновлення напрямів розвитку України як морської держави. В умовах радикальних змін геополітичної, воєнно-політичної та економічної обстановки у світі виникла потреба в оновленні Морської доктрини України.

Морська доктрина визначає стратегію та основні напрями подальшого розвитку України як морської держави.

На сучасному етапі становлення України особливого значення набуває фактор утвердження її як морської держави, виходячи з її просторових і геофізичних особливостей, місця та ролі у глобальній та регіональній системі міжнародних відносин. Україна здобула статус морської держави, зробивши вагомий внесок у розвиток мореплавства та вивчення Світового океану, а також завдяки сприятливому географічному положенню, зокрема, довжині морського узбережжя та площі водного простору.

Україна має найбільшу серед держав Азово-Чорноморського басейну довжину морського узбережжя (2 759,2 кілометра) і понад 72 тис. кв. кілометрів виключної морської економічної зони.

Значну частину національного валового внутрішнього продукту формують п'ять областей України, які мають вихід до моря і займають близько 27 відсотків її території. Більшість населення на їх території проживає на відстані не більш як 60 кілометрів від моря та тісно пов'язана з морською діяльністю.

Внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією Україна позбавлена можливості використовувати значну частину свого військово-морського потенціалу, національного майна, в тому числі інфраструктури морського транспорту та енергетики на шельфі Чорного і Азовського морів, системи морської освіти і науки, налагоджені економічні зв'язки між підприємствами, а

також провадити морську діяльність у прилеглих до тимчасово окупованої території України водах. Орієнтовна вартість втрат, крім приватного бізнесу, становить суму, що дорівнює річному валовому внутрішньому продукту України.

Ураховуючи викладене, важливість усіх різновидів ресурсів моря зростатиме, а від ефективності реалізації державної морської політики залежать суверенітет і територіальна цілісність України, її економічна та енергетична незалежність, сталий розвиток та інтеграція в євроатлантичний політичний, економічний, правовий і безпековий простір.

Визначення термінів

Терміни, що вживаються у цій Доктрині, мають таке значення:

військово-морська діяльність — складова морської діяльності, спрямована на захист національних інтересів, реалізацію пріоритетів діяльності у сфері вивчення, освоєння і використання зони національних інтересів на морі з метою оборони та безпеки держави із застосуванням її військово-морського потенціалу;

військово-морський потенціал — військова складова морського потенціалу України, що включає Військово-Морські Сили Збройних Сил та Морську охорону Держприкордонслужби, а також інфраструктуру та підприємства економіки, що забезпечують їх функціонування, розвиток і можливість використання;

державна морська політика — система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, спрямованих на реалізацію національних інтересів на морі;

загрози національній безпеці у сфері морської діяльності — фактори, що безпосередньо чи у перспективі унеможливають або ускладнюють реалізацію національних інтересів на морі, сталий розвиток України як морської держави;

захист торговельного мореплавства та морегосподарського комплексу — заходи, що проводяться в зоні національних інтересів на морі та спрямовані на зниження рівня загроз торговельному мореплавству і морегосподарській діяльності, підготовку держави та її морегосподарського комплексу до функціонування в особливий період та використання в інтересах оборони держави і захисту національних інтересів на морі;

зона національних інтересів на морі — внутрішні морські води, територіальне море, виключна (морська) економічна зона України, а також інші райони Світового океану, що мають економічне та стратегічне значення для українського народу і держави;

круїзне мореплавство — туризм з використанням спеціалізованих суден із проживанням, харчуванням, спеціальним обслуговуванням туристів на борту судна, а також екскурсійним обслуговуванням на березі;

морегосподарська діяльність — використання ресурсів моря для задоволення потреб людини, а також суспільства в цілому та розширеного відтворення природно-ресурсного потенціалу;

морегосподарський комплекс — територіальне поєднання об'єктів морської індустрії;

морська діяльність — діяльність у сфері забезпечення сталого економічного і соціального розвитку суспільства, вивчення, освоєння і використання моря, захисту національної безпеки, морська торгівля (комерційні операції, які пов'язані з використанням морських суден, купівля-продаж товарів, що перевозяться морським шляхом, фрахтування суден, морське агентування, морське страхування тощо). Складовими морської діяльності є: торговельне мореплавство, морський транспорт, суднобудування, військово-морська діяльність, використання водних біоресурсів та інших ресурсів моря, туристична та рекреаційна діяльність, а також діяльність у сферах науки, освіти, екології і захисту моря;

морська індустрія — сектор економіки, який включає суб'єкти господарювання у сферах торговельного мореплавства, морського транспорту, суднобудування, судноремонту, використання ресурсів моря, які не відносяться до водних біоресурсів, рибного господарства;

морський кластер — неформальне функціональне об'єднання подібних, суміжних або додаткових суб'єктів морегосподарського комплексу з активними каналами для бізнес-транзакцій, комунікацій та діалогу, що поділяють спеціалізовану інфраструктуру, робочі ринки та послуги і мають спільні можливості або загрози;

морський потенціал — сукупність природних ресурсів моря, надбань людини і активів держави та можливостей їх використання у процесі провадження морської діяльності;

національні інтереси на морі — сукупність матеріальних та інтелектуальних потреб українського народу і держави у сфері морської діяльності, що реалізуються на основі морського потенціалу;

торговельне мореплавство — діяльність, пов'язана з використанням суден для перевезення вантажів, пасажирів, багажу та пошти, рибних та інших морських промислів, розвідки та видобування корисних копалин, виконання буксирних, криголамних і рятувальних операцій, прокладення кабелю, а також для інших господарських, наукових і культурних цілей;

Сучасний стан сфери морської діяльності

Україна має сприятливі умови для розвитку морської діяльності, проте негативний вплив процесів, характерних для всієї економіки країни, спричиняє загострення комплексу економічних, соціальних та інших проблем, зумовлює різке зниження обсягів виробництва у сфері морської діяльності.

Виходячи з просторових та геофізичних особливостей, місця і ролі у глобальній та регіональній системі міжнародних відносин, Україна повинна дотримуватися міжнародних стандартів безпеки мореплавства та охорони суден і портів. Імплементация міжнародно-правових норм вимагає наявності чітко структурованої системи забезпечення безпеки мореплавства і охорони суден та портових засобів, що має належні організаційні, кадрові та матеріальні ресурси і сучасну правову базу. Для підвищення ефективності зазначеної структури необхідно удосконалити наявну нормативно-правову базу, усунувши колізії у законодавстві, вжити дієвих заходів для зміцнення зв'язків між суб'єктами системи управління морською діяльністю.

Морські порти є однією з найважливіших з'єднувальних ланок національної транспортної та виробничої інфраструктури з європейською та світовою. Україна володіє найпотужнішим портовим потенціалом серед усіх держав Чорного моря. На узбережжі Чорного та Азовського морів функціонує 13 морських торговельних портів. Причальний фронт морських портів має загальну довжину близько 40 кілометрів.

Внаслідок скорочення протягом останніх років обсягів перевезень морські порти України мають резерви переробної спроможності у розмірі близько 50 відсотків.

Суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у морському порту, у цілому є прибутковими, але потребують залучення інвестицій (для днопоглиблення, розбудови сучасних берегових і рейдових терміналів, оновлення перевантажувальної техніки, припортової інфраструктури) на суму понад 3 млрд. доларів США, тому необхідно створити сприятливі умови для ефективного інвестування в економіку.

На сьогодні в Україні функціонують сім великих суднобудівних заводів, дев'ять підприємств суднового машинобудування, морського приладобудування та електромонтажу, кілька десятків середніх і малих суднобудівних і судноремонтних заводів, 15 науково-дослідних інститутів і конструкторських бюро. Суднобудування переважно орієнтоване на виконання зовнішніх замовлень (експортується понад 80 відсотків продукції). На даний час основною перешкодою, що не дає змоги українським судновласникам будувати та придбавати нові судна вітчизняного виробництва, є оподаткування прибутку від експлуатаційної діяльності, сплата податку на додану вартість і мита на судна, що побудовані або придбані. Світовий досвід свідчить, що введення міжнародної реєстрації суден із спеціальним режимом оподаткування сприяло концентрації флоту під національним прапором: у Данії — на 97 відсотків, Туреччині — на 84 відсотки, Португалії — на 83 відсотки, Франції — на 81 відсоток, в Італії — на 70 відсотків.

Внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією частини території України Військово-Морські Сили Збройних Сил опинилися у вкрай тяжкому стані. Національний флот практично втратив понад 80 відсотків своїх активів і спроможностей, зазнав значних кадрових та матеріальних втрат. Але у найкоротші строки було відновлено і суттєво нарощено можливості морської

піхоти та берегової артилерії. Триває здійснення заходів з будівництва корабельного складу, а саме багатоцільових корветів і протикорабельних ракетних комплексів, малих артилерійських броньованих катерів.

Водні біоресурси моря є найважливішими для прибережних регіонів, а рибне господарство відіграє значну роль у забезпеченні населення продуктами харчування, національної економіки — сировиною, а також у відтворенні природних ресурсів та підвищенні рівня зайнятості населення.

Протягом останніх десяти років відбулося скорочення вилову водних біоресурсів майже у 2,5 раза переважно внаслідок передачі риболовних суден в оренду і зміни прапора, а також тимчасової окупації території України.

Екологічний стан Азовського і Чорного морів залишається вкрай незадовільним. Обсяги скидання забруднюючих речовин тільки на території України щороку сягають близько 350 тис. тонн. Рівень забруднення морської води в окремих акваторіях прибережної смуги перевищує гранично допустимі концентрації нафтопродуктів, фосфору та фенолів у середньому у п'ять разів, що спричиняє загибель тварин і рослин.

На українському шельфі Чорного та Азовського морів розвідано значні запаси корисних копалин, зокрема до 1 583,5 млрд. куб. метрів природного газу і до 409,8 млн. тонн сирової нафти, що становить понад 30 відсотків загальних запасів вуглеводнів України. При цьому з них видобуто лише 4 відсотки тоді, як із берегових родовищ — до 70 відсотків розвіданих запасів вуглеводнів. Значні ділянки прибережних та морських акваторій охороняються на 20 об'єктах природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, зокрема водно-біологічних угідь міжнародного значення.

Наявність привабливих та різноманітних ландшафтів, джерел мінеральних вод та грязей створює усі умови для формування високорозвинутого індустріального рекреаційно-туристичного комплексу. Проте лікувально-оздоровча база, а також особливо цінні та унікальні природні лікувальні ресурси використовуються не досить ефективно. Матеріально-технічна база рекреаційно-туристичних установ, асортимент та якість послуг не відповідають світовим стандартам, що знижує конкурентоспроможність регіону на міжнародному ринку зазначених послуг.

Україна є однією з найбільших країн — постачальників висококваліфікованої робочої сили на світовий ринок праці, у тому числі моряків. В умовах суттєвого зменшення кількості суден під українським прапором, високого рівня внутрішньогалузевого безробіття зовнішня трудова міграція є для українських моряків фактично єдиною можливістю працювати за фахом, підтримувати відповідний рівень кваліфікації та зберігати професійну придатність.

Національні інтереси на морі

До пріоритетних національних інтересів на морі належать задоволення потреб суспільства, економіки і держави у використанні ресурсів моря, посилення позиції України серед провідних морських держав, а також забезпечення безпеки шляхом:

підтримки свободи відкритого моря;

захисту державного суверенітету у внутрішніх морських водах, територіальному морі, повітряному просторі над ними, на морському дні та надрах у їх межах;

захисту суверенних прав і юрисдикції України в її виключній (морській) економічній зоні, а також у стратегічно важливих для держави районах моря;

захисту національних інтересів у Світовому океані;

забезпечення у територіальному морі та внутрішніх морських водах режиму судноплавства, що встановлений Конвенцією ООН по морському праву та іншими міжнародними документами;

охорони людського життя на морі і рятування людей, майна та суден;

запобігання забрудненню морського середовища, проведення ефективного екологічного моніторингу;

досягнення стану морського природного середовища у територіальних водах та у винятковій морській економічній зоні України, яке відповідає поняттю “добрий екологічний стан” у розумінні Рамкової Директиви Європейського Союзу про Морську Стратегію, та підтримання такого стану в довготривалій перспективі;

забезпечення контролю за функціонуванням життєво важливих морських комунікацій (територіальне море, Керч-Єнікальський канал, підходи до морських портів, гирл рр. Південний Буг, Дніпро та інші райони інтенсивного судноплавства);

провадження морегосподарської діяльності з:

- розвитку торговельного мореплавства, морського і внутрішнього водного транспорту в цілому;

- створення та розвитку національних судноплавних компаній і національного торговельного флоту;

- відродження суднобудування і судноремонту;

- розвитку, підвищення ефективності та забезпечення конкурентоспроможності морських портів України;

- розвитку інфраструктури внутрішніх водних шляхів, річкових портів та терміналів;

- вивчення, розвідки, видобування, використання, збереження невідновних та відтворення відновних ресурсів, які не відносяться до водних біоресурсів та мінімізації шкоди навколишньому природному середовищу під час експлуатації ресурсів моря;

- вивчення, збереження, невиснажливе видобування та стале відтворення рибних та інших водних біоресурсів;

- проведення морських наукових досліджень;

- підготовки та перепідготовки моряків, науковців та інших фахівців, зайнятих морською діяльністю;

- забезпечення збалансованого розвитку приморських регіонів.

Загрози національній безпеці у сфері морської діяльності

Актуальними загрозами національній безпеці у сфері морської діяльності є:

дії Російської Федерації (включаючи дії окупаційної адміністрації) як держави-агресора щодо дестабілізації обстановки в Азово-Чорноморському регіоні із застосуванням інформаційного, політичного, економічного та військового впливу, спрямовані на:

- легітимізацію тимчасової окупації території України, втрату суверенних прав і юрисдикції України в її виключній (морській) економічній зоні, а також визнання світовою спільнотою нового територіального розподілу;

- посягання на національні інтереси України на морі;

- перешкоджання морегосподарській діяльності України;

- подальше порушення територіальної цілісності шляхом поширення агресії у приморських регіонах, внутрішніх морських водах і територіальному морі України;

- проведення розвідувальної і диверсійно-підривної діяльності у приморських регіонах і на об'єктах морської індустрії, у внутрішніх морських водах, територіальному морі та виключній (морській) економічній зоні України, підтримка терористичних організацій на території України морським шляхом;

- отримання незаконної вигоди у результаті видобування і використання ресурсів та інфраструктури тимчасово окупованої території України;

- обмеження свободи мореплавства, включаючи плавання українських кораблів і кораблів держав — партнерів України у Чорному, Азовському морях і Керченській протоці;

- виключення України із транзитних вантажопотоків і втрату нею частини транзитного потенціалу;

невідповідність стану організації морських перевезень потребам національної економіки, суттєва залежність зовнішньої торгівлі від іноземних перевізників;

послаблення конкурентних позицій морських портів України на міжнародному та регіональному ринку портових послуг, зокрема, стосовно глобальних транзитних вантажопотоків за напрямками Європа — Азія;

відсутність належного законодавчого та організаційного забезпечення використання внутрішніх водних шляхів, насамперед рр. Дніпро, Дунай, Десна, Південний Буг, для розширення вантажної та логістичної бази морських і змішаних перевезень “річка — море”;

зниження показників вітчизняного суднобудування та судноремонту як важливого сегмента національної економіки з значним синергетичним потенціалом;

незадовільний стан продовольчої безпеки держави і погіршення балансу споживання основних продуктів харчування населенням держави як результат занепаду у сфері рибного господарства;

відсутність активної політики видобутку вуглеводнів на українській частині шельфу Чорного та Азовського морів;

небезпечний стан Чорного і Азовського морів та морського узбережжя внаслідок техногенного впливу і протиправних дій порушників міжнародного екологічного законодавства;

втрата біологічного та ландшафтного різноманіття в акваторіях Азовського та Чорного морів;

світові тенденції до поширення незаконної діяльності на морі (піратство, тероризм, контрабанда зброї, наркотичних речовин і прекурсорів, нелегальна міграція, торгівля людьми).

Мета, принципи і напрями реалізації державної морської політики

Метою державної морської політики є реалізація національних інтересів в Азовському і Чорному морях, Керченській протоці та інших районах Світового океану, відновлення та захист суверенітету і територіальної цілісності держави, інтенсифікація розвитку морської індустрії із застосуванням сучасних технологій і перетворення її на потужний сектор економіки, посилення інтеграційних зв'язків із світовим морським співтовариством, сталий розвиток морської індустрії та приморських регіонів.

Основними принципами реалізації державної морської політики є:

провадження морської діяльності з дотримання законодавства України та її міжнародних договорів;

об'єднання зусиль, чітке розмежування повноважень та ефективна взаємодія з питань морської діяльності органів виконавчої влади;

пріоритет політико-дипломатичних, економічних, інформаційних та інших невоєнних способів протидії загрозам з моря;

пріоритет відродження військово-морського потенціалу країни;

пріоритет забезпечення безпеки мореплавства, охорони людського життя на морі;

підвищення рівня військово-морського потенціалу України до рівня держав Європейського Союзу і НАТО;

захист права власності українського народу на природні ресурси континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України;

провадження морської діяльності державами Чорноморсько-Азовського басейну за принципом рівноправності;

поєднання інтересів і взаємна відповідальність держави і суб'єктів морегосподарської діяльності;

збереження морського природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, підтримання екологічної рівноваги та сталого відновлення природних ресурсів моря;

дотримання прав людини, яка працює в морі та на морському узбережжі, її соціальний захист;

узгодження засад державної морської політики з інтересами соціально-економічного розвитку приморських регіонів.

Пріоритети морської політики визначають загальне її бачення на найближчу та довгострокову перспективу з метою повноцінної реалізації морського потенціалу України і забезпечення національних інтересів держави у Світовому океані.

Для загального поліпшення стану морської діяльності необхідно:

створити законодавчі основи для комплексного провадження морської діяльності;

розробити та реалізовувати стратегію розвитку морської індустрії, зокрема торговельного мореплавства і суднобудування;

удосконалити систему оподаткування та митного регулювання, а також збалансувати державну тарифну політику на морському транспорті, справляння портових зборів;

створити економічні стимули для реєстрації суден під українським прапором;

розв'язати проблеми розвитку морських портів, насамперед підвищити ефективність інвестування економіки, зменшити обмеження для впровадження регіонально-транспортних комплексних проектів, підвищити рівень

впровадження міжнародних стандартів у діяльність державних органів у морських портах, створити сучасне нормативно-технічне забезпечення для проектування портів та водних шляхів;

відродити замкнений цикл суднобудування та впровадити державні мотиваційні системи його фінансування, зокрема, у частині надання пільг, компенсаційних механізмів, митних важелів, ефективного використання потенціалу науково-дослідних та проектно-конструкторських організацій, наявних сировинної та промислової бази, висококваліфікованих кадрів;

оновлювати флот та допоміжне обладнання рибного господарства, збільшувати площі і підвищувати продуктивність нерестовищ в Азово-Чорноморському басейні;

раціоналізувати використання туристично-рекреаційного потенціалу приморських регіонів, розробити плани їх комплексного розвитку;

поліпшити стан Військово-Морських Сил Збройних Сил для належного виконання завдань із забезпечення захисту національних інтересів на морі щодо реагування на загрози з моря.

Розвиток морської індустрії

Відродження і розвиток торговельного мореплавства

Торговельне мореплавство повинне посісти одне з провідних місць у національній економіці з огляду на географічні, природно-кліматичні умови, наявність розгалуженої транспортної системи, потенціал морських портів, внутрішніх водних шляхів, суднобудування і судноремонту, кадровий, науковий та освітній потенціал, на перспективи зростання попиту зовнішньої торгівлі на морські та річкові перевезення та необхідність врахування наслідків для довкілля.

Напрямами відродження і розвитку торговельного мореплавства є:

формування та реалізація послідовної державної морської політики, спрямованої на утвердження України як морської держави;

розроблення комплексної стратегії розвитку морської індустрії, зокрема торговельного мореплавства, з урахуванням результатів економічного та правового аналізу світових тенденцій у відповідній сфері, а також узгодження зазначеної стратегії з цілями і завданнями Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 52, ст. 1848), та Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 548 (Офіційний вісник України, 2013 р., № 61, ст. 2194);

удосконалення законодавчої бази з питань морських перевезень шляхом впровадження та виконання у повному обсязі міжнародних конвенцій у сфері

мореплавства, стороною яких є Україна, приєднання до нових міжнародних договорів у відповідній сфері, а також приведення Кодексу торговельного мореплавства України, Водного кодексу України, Земельного кодексу України, Законів України “Про транспорт”, “Про морські порти України”, “Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів”, “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” та інших актів законодавства у відповідність із міжнародно-правовим режимом мореплавства; комплексне законодавче врегулювання функціонування внутрішнього водного та морського транспорту шляхом прийняття Закону України “Про внутрішній водний транспорт”;

відродження конкурентоспроможного українського торговельного флоту шляхом надання законодавчої підтримки українським судноплавним компаніям та суб'єктам господарювання, які провадять рибогосподарську діяльність, застосування економічно обґрунтованих податкового та митного режимів судноплавства і суднобудування, зокрема податкового режиму, що відповідає податковим умовам відкритих реєстрів європейських держав, та митного режиму, що відповідає рекомендаціям Всесвітньої митної організації; поповнення торговельного флоту суднами, які відповідають сучасним стандартам безпеки, економічності, енергозбереження, екологічності; боротьба із субстандартним судноплавством, підтримання високого рівня захисту екіпажів, пасажирів та морського середовища; скорочення викидів парникових газів із суден;

розвиток перспективних технологій мультимодальних перевезень і перевантаження вантажів за участю різних видів транспорту (морського, річкового, автомобільного та залізничного);

суттєва активізація участі України в Міжнародній морській організації, Міжнародній організації праці, інших міжнародних організаціях у сфері торговельного мореплавства;

розроблення механізмів повної та своєчасної імплементації міжнародних договорів та приєднання України до нових міжнародних договорів у сфері торговельного мореплавства, визначених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

участь у реалізації проектів програми TRACECA, що стосуються транспортної інфраструктури у Чорноморському регіоні;

суттєва активізація участі України у виконанні програм морського транспортного розвитку Організації Чорноморського економічного співробітництва, а також взаємодії зазначеної організації з Європейським Союзом; підтримка інтересу держав Європейського Союзу до діяльності Організації Чорноморського економічного співробітництва;

участь у реалізації проектів, що стосуються використання транспортної інфраструктури в Чорноморському регіоні та спрямовані на створення надійно функціонуючого транзитного транспортного мосту, який поєднає держави

Європи та Азії; подальший розвиток нового напрямку “Великого шовкового шляху” — Транскаспійського міжнародного транспортного маршруту (ТМТМ) у співпраці з іншими державами Організації Чорноморського економічного співробітництва (Туреччиною, Болгарією, Грузією, Азербайджаном та Румунією); реалізацію багатостороннього проекту “Три моря — сто доріг”, який передбачає організацію мультимодальних перевезень між регіонами Балтійського, Чорного та Каспійського морів за декількома маршрутами транспортування;

розроблення і виконання комплексної програми розвитку судноплавства на внутрішніх річкових водних шляхах, збільшення обсягів і переорієнтація вантажопотоків що прямують у морські порти з автомобільних доріг на внутрішні водні шляхи;

модернізація річкових шляхів та шлюзів Дніпровського каскаду, гідроелектростанцій;

розроблення та впровадження прозорої системи фінансування діяльності з виконання міжнародних зобов'язань України у сфері торговельного мореплавства, включаючи утримання Морської адміністрації за рахунок коштів адміністративного портового збору та інших джерел відповідно до їх призначення;

розвиток складових державної системи управління безпекою судноплавства (навігаційно-гідрографічного забезпечення мореплавства, лоцманського проведення та регулювання руху суден, здійснення морського зв'язку, ідентифікації суден, пошуку і рятування на морі, охорони суден і портових засобів, підготовки, перепідготовки і дипломування моряків, інших фахівців морського транспорту, здійснення контролю держави порту та держави прапора, виконання інших міжнародних зобов'язань України у сфері безпеки торговельного мореплавства);

створення системи руху морських суден України європейського зразка та її подальшої інтеграції до SafeSeaNet;

суттєве підвищення рівня ефективності державного нагляду за безпекою мореплавства, уникнення дублювання функцій відповідних органів, забезпечення їх реальної незалежності від адміністрацій морських портів України, інших суб'єктів господарювання, забезпечення належного фінансування; підвищення ефективності діяльності визнаних організацій, які здійснюють технічний нагляд за виконанням на суднах вимог міжнародних договорів про охорону людського життя та запобігання забрудненню;

удосконалення законодавчих та організаційних засад функціонування торговельного мореплавства на підставі результатів розслідування аварійних морських подій на національному рівні та з урахуванням міжнародного досвіду;

підвищення рівня забезпечення безпеки плавання та охорони морських суден, екіпажів, пасажирів і вантажів; здійснення з урахуванням досвіду координаційно-інформаційних центрів у Європейському Союзі заходів з безпеки на морі, транскордонного співробітництва, спрямованого на запобігання

виникненню ризиків, спричинених інтенсивним морським рухом, викидами із суден, нещасними випадками на морі та незаконною морською діяльністю;

запровадження єдиної моделі організації виконання функцій із забезпечення безпеки мореплавства на морських і річкових водних шляхах, у морських і річкових портах, розвиток сучасних технологій здійснення контролю за параметрами безпеки плавання в акваторії, гідротехнічних споруд, запобігання забрудненню. Відокремлення функцій із забезпечення безпеки мореплавства від функцій, пов'язаних із здійсненням державного нагляду і контролю;

збереження кадрового потенціалу українських моряків на конкурентному світовому рівні шляхом належного виконання вимог Міжнародної конвенції з підготовки та дипломування моряків і несення вахти, Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, сертифікації персоналу риболовних суден та несення вахти 1995 року, приведення національних стандартів, що стосуються знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, у відповідність із зазначеними конвенціями; здійснення спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації осіб командного складу у вищих навчальних закладах;

розроблення та виконання комплексного плану оновлення кадрового потенціалу морського транспорту відповідно до інноваційної моделі розвитку морської індустрії, відновлення системи післядипломної підготовки фахівців; забезпечення високих соціальних стандартів для моряків;

підтримка і поширення у суспільстві морських традицій, пропаганда морської діяльності, забезпечення шанобливого ставлення до працівників морського транспорту на прикладі морських держав з найвищою оцінкою Світового економічного форуму щодо якості портової інфраструктури;

надання режиму найбільшого сприяння інвестуванню у морський і внутрішній водний транспорт і забезпечення на законодавчому рівні захисту прав інвесторів.

Розвиток портової діяльності

Сталий розвиток морських портів, що з'єднують транспортно-дорожній комплекс України із світовою транспортно-логістичною системою, є необхідною умовою випереджального розвитку мультимодальної логістичної моделі доставки вантажів, організації на сучасному технологічному рівні глобальних і місцевих товарно-транспортних потоків, розроблення, впровадження і вдосконалення організаційно-правових моделей державно-приватного партнерства, інвестиційних механізмів, транспортного сервісу, що ґрунтується на кращому світовому досвіді.

Напрямами розвитку портової діяльності є:

удосконалення Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року та інших документів стратегічного рівня з урахуванням пріоритетів

розвитку, підвищення конкурентоспроможності та ефективності портових операторів, лібералізації та застосування механізмів державно-приватного партнерства у портовій діяльності, створення для всіх учасників рівних і конкурентних умов провадження господарської діяльності та отримання послуг у морських портах, забезпечення технологічного розвитку морських портів відповідно до кращих світових стандартів;

залучення додаткових вантажів у морські порти у результаті підвищення рівня сервісу і економічної та технологічної привабливості, а також аналізу прогнозних вантажопотоків за державами походження, обсягами і товарною структурою, забезпечення розвитку вітчизняної промисловості, сільського господарства, капітального будівництва і європейського напрямку розвитку держави;

удосконалення системи управління морськими портами;

установлення прозорих та економічно обґрунтованих методики розрахунку, порядку справляння і виключно цільового використання портових зборів;

розвиток економічної конкуренції на ринку портових послуг, упровадження сучасних логістичних принципів організації транспортної роботи;

створення умов для добросовісної конкуренції між портовими операторами та іншими суб'єктами господарювання, які провадять діяльність у морському порту, сприяння залученню інвестицій, прогресивних технологій і нових вантажопотоків, використання синергії учасників морських кластерів;

забезпечення комплексного обслуговування судна в порту згідно з міжнародними стандартами, перетворення морських портів на сучасні транспортно-логістичні центри;

впровадження сучасних процедур і технологій виконання вантажних робіт, а також поведження з судновими відходами, надання суднам послуг відповідно до міжнародних стандартів;

посилення ролі морських портів у підвищенні ефективності використання міжнародних транспортних коридорів, що проходять територією України, застосування мультимодальних підходів до організації доставки вантажів, посилення координації роботи залізниць, морських і річкових портів, внутрішнього водного та автомобільного транспорту;

підвищення ефективності координації Мінінфраструктури транспортного комплексу шляхом розроблення і впровадження стратегій розвитку, законодавчих та управлінських ініціатив;

прискорення розвитку інфраструктури морських портів і морських шляхів, гідротехнічних і берегових споруд, удосконалення нормативно-технічної бази портового і транспортного гідротехнічного будівництва;

створення сприятливих інвестиційних умов для розвитку морських портів та реалізації масштабних інвестиційних проектів, у тому числі шляхом удосконалення положень Законів України "Про концесії", "Про морські порти

України”, “Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів”, “Про управління об’єктами державної власності”, прийняття порядку та умов здійснення компенсації залучених у розвиток стратегічних об’єктів портової інфраструктури інвестицій, спрощення процедур передачі майна і земельних ділянок, розташованих на території порту, в концесію;

створення і розвиток рейдових перевантажувальних потужностей у гирлових районах рр. Дунай і Дніпро з метою забезпечення експортно-імпортного транспортного потоку з перевантаженням вантажів, що перевозяться річковими суднами та суднами змішаного плавання, на морські великотоннажні судна в гирлових районах рр. Дунай і Дніпро;

розроблення та виконання програми оновлення портового флоту;

оновлення допоміжного флоту та розбудова об’єктів портової інфраструктури;

збільшення пропускної спроможності морських портів шляхом спрощення комплексу портових формальних і технологічних процедур, скорочення часу перебування суден, мінімізації можливостей для корупції, подальшої дерегуляції (скорочення кількості процедур, упровадження електронного документообігу, автоматизованого радіологічного контролю суден, скасування необхідності фінансових гарантій для вантажів, що переміщуються з морських у річкові порти, гармонізація і стандартизація транспортних документів, узгоджене всіма учасниками процесу управління ризиками);

лібералізація митних формальностей та інших контрольних процедур пропуску вантажів у морських портах;

удосконалення законодавства з метою розвитку морських торговельних портів, перехід до європейської моделі управління “порт-лендлорд”;

відведення землі та водного простору для провадження портової діяльності;

функціонування в портах інформаційних систем, програмних продуктів, необхідних для здійснення прикордонного, митного, інших видів державного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів, розроблених, створених або закуплених за державні кошти, за умови належності майнових прав та прав інтелектуальної власності на програмний продукт відповідному державному органу;

запровадження у морських та річкових портах, в яких функціонують пункти пропуску через державний кордон, системи електронного обміну інформацією, в тому числі за принципом “єдиного вікна”, та автоматизованої обробки документів, спрямованої на збереження ефективного захисту національних інтересів і захисту інформації з обмеженим доступом за новими світовими стандартами;

розвиток і технологічне переоснащення основних виробничих засобів морського транспорту, зокрема таких його об’єктів: гідротехнічних споруд,

акваторій портів і морських каналів, засобів навігаційного забезпечення, електрорадіонавігаційного устаткування, засобів зв'язку, інформаційних систем;

визначення меж територій морських портів;

поступове виведення за межі міст та інших населених пунктів портової інфраструктури, зокрема комплексів з перевантаження небезпечних вантажів, та запровадження в портах сучасних технологій, спрямованих на зменшення шкідливого впливу на навколишнє природне середовище;

розбудова і модернізація контейнерних терміналів у морських портах з урахуванням світових тенденцій транспорту, розширення транспортних зв'язків із державами Європи та Азії, спрощення порядку митного оформлення контейнерів у портах, приведення процедур їх пропуску у відповідність з міжнародними стандартами;

розроблення та виконання програми залучення вантажів у порти України з огляду на проблему зменшення їх вантажної бази та використання не в повному обсязі наявних потужностей;

удосконалення тарифної політики у портовій галузі шляхом підвищення рівня економічної обґрунтованості;

розвиток економічної конкуренції на ринку портових послуг, впровадження сучасних логістичних принципів організації транспортної роботи;

впровадження безпечних та екологічно чистих технологій проведення портових робіт, будівництво на максимальній відстані від житлової зони нових перевантажувальних комплексів із застосуванням сучасних технологій з високим ступенем екологічного захисту.

Відродження суднобудування

Створення умов для залучення іноземних інвестицій, збереження, розвитку та ефективного використання створеного високого виробничого, науково-технічного та експортного потенціалу суднобудівної промисловості, а також нарощення обсягів виробництва українських підприємств з метою забезпечення економічних інтересів держави повинне стати важливим фактором становлення України як морської держави, відродження торговельного мореплавства, а також потужним стимулом для розвитку приморських регіонів, поліпшення їх соціально-економічного стану.

Напрямами відродження суднобудування є:

розроблення і виконання комплексної програми розвитку суднобудування та судноремонту на період до 2035 року;

прийняття нової редакції Закону України "Про спеціальну економічну зону "Миколаїв" з метою ефективного використання синергії морських кластерів у регіоні з найбільшою концентрацією суб'єктів суднобудування;

створення у Миколаївській області технопарку суднобудування;

застосування стимулюючого режиму оподаткування суднобудівних підприємств із максимальним урахуванням досвіду держав — світових лідерів суднобудування, зокрема складення за участю представників громадськості розширеного переліку товарів для суднобудування та судноремонту, що звільнені від оподаткування податком на додану вартість та митом;

розроблення та запровадження ефективного фінансово-кредитного механізму фінансування розширеного відтворення у суднобудуванні шляхом:

- надання державних гарантій за кредитами (позиками), що залучаються для інвестиційних проектів;

- повної або часткової компенсації за рахунок коштів державного або місцевого бюджетів відсотків за кредитами, отриманими суб'єктами господарювання для реалізації інвестиційних проектів у суднобудуванні;

- реалізації інвестиційних проектів за рахунок залучених державою кредитів (позик) на підставі міжнародних договорів України;

- державного фінансування лізингових компаній, які замовляють судна у вітчизняних суднобудівників;

створення за участю держави вертикально інтегрованих структур, які об'єднують увесь технологічний ланцюг суднобудування “дослідження — проектування — будування — сервісне обслуговування — ремонт”;

розвиток внутрішнього ринку суднобудування з використанням механізмів державно-приватного партнерства, здійснення державного замовлення на виробництво окремих видів суднобудівної продукції;

зміцнення міжнародного співробітництва та налагодження партнерства за пріоритетними напрямками суднобудування з підприємствами — лідерами у сфері суднобудування;

розроблення та реалізація комплексного плану оновлення кадрового потенціалу суднобудування відповідно до інноваційної моделі розвитку морської індустрії, відновлення системи післядипломної підготовки фахівців;

упровадження обов'язкової сертифікації всіх етапів суднобудування для підвищення конкурентоспроможності продукції;

диверсифікація ринків збуту суден українського виробництва, пошук нових стратегічних партнерів;

посилення державного контролю у сфері інноваційного розвитку суднобудування, визначеній Законом України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”;

створення інжинірингових центрів суднобудування з розроблення нових зразків продукції суднобудування, впровадження інновацій;

надання державної підтримки в оновленні флоту рибної промисловості, шляхом пільгового кредитування на придбання нових риболовних суден, в тому числі на умовах лізингу.

Розвиток рибного господарства

Основна мета розвитку рибного господарства — нарощення обсягу видобутку водних біоресурсів моря, розширення асортименту продукції з водних біоресурсів, розвиток на інноваційній основі технологічної бази вирощування, вилову та зберігання водних біоресурсів моря, збільшення площ морських нерестовищ та їх продуктивності.

Напрямами розвитку рибного господарства є:

запровадження регулярного моніторингу економічно доцільного видобування водних біоресурсів у виключних (морських) економічних зонах, територіальному морі та внутрішніх морських водах іноземних держав, а також моніторингу та обробки інформації (спостереження і контролю) щодо діяльності риболовецьких суден України та інших держав світу з використанням сучасних систем зв'язку;

запобігання, припинення та ліквідація незаконного, непідзвітного та нерегульованого рибальства, виконання міжнародних договорів України у сфері рибальства, посилення відповідальності та збільшення штрафних санкцій та компенсаційних виплат за незаконний видобуток морських живих ресурсів;

стимулювання розвитку екологічно збалансованої морської аквакультури як альтернативи вилову природних популяцій;

удосконалення економічного механізму стимулювання раціонального використання водних біоресурсів моря, здійснення природоохоронних заходів, застосування екологічно чистих технологій у рибогосподарській діяльності;

розширення мережі морських природоохоронних об'єктів, зокрема шляхом створення акваторій з обмеженим та регульованим рибальством в Чорному, Азовському морях та у Південному океані, в тому числі для збереження місць нерестовищ;

здійснення комплексних заходів з відтворення природних популяцій цінних риб;

створення системи штучних рифів для розширення функцій самоочищення морської екосистеми;

науково обґрунтоване визначення обсягів вилову водних біоресурсів моря, які гарантуватимуть їх відновлення у природних умовах;

надання всебічної підтримки суб'єктів господарювання, які видобувають водні біоресурси у відкритому морі, виключних (морських) економічних зонах, територіальному морі та внутрішніх морських водах України та іноземних держав, розведення і вирощування водних біоресурсів;

розвиток інфраструктури зберігання та переробки продукції з водних біоресурсів шляхом будівництва нових і модернізації наявних рибопереробних та холодильних потужностей, а також розвитку морських терміналів, призначених для комплексного обслуговування риболовних суден;

створення та застосування нових технологічних процесів і обладнання для ефективного добування та переробки водних біоресурсів моря, удосконалення методів збереження, переробки та транспортування продукції з водних біоресурсів;

підвищення ефективності штучного відтворення водних біоресурсів на основі сучасних технологій розведення та вирощування водних біоресурсів;

установлення економічно обґрунтованих зборів і плати за видобування водних біоресурсів у виключній (морській) економічній зоні, територіальному морі та внутрішніх морських водах України, які відповідають вартості заходів з їх оновлення, та цільове спрямування отриманих коштів на здійснення природоохоронних заходів та заходів з відновлення природних популяцій морських біоресурсів;

створення системи моніторингу якості та безпечності водних біоресурсів моря, продуктів їх переробки, ведення технологічних процесів у рибній промисловості;

гармонізація стандартів і систем сертифікації вітчизняної рибної продукції та норм, що регламентують ветеринарно-санітарний контроль, з міжнародними вимогами та стандартами, удосконалення системи здійснення контролю якості водних біоресурсів;

створення сприятливих умов для будівництва промислового флоту на українських верфях та розвитку мережі промислових підприємств із добування, переробки та відновлення морських продуктів (біонів, лікувальної грязі, водоростей тощо);

активна участь України у роботі Комісії із збереження морських живих ресурсів Антарктики та створення за ініціативою України морських охоронюваних районів у Південному океані;

активізація участі України в регіональних організаціях з управління рибальством, яка повинна забезпечити доступ українського промислового флоту до водних біоресурсів, шляхом отримання обґрунтованих національних квот;

розширення напрямів наукових досліджень та розробок у сфері рибного господарства, а також збереження та відтворення водних біоресурсів моря;

розроблення і реалізація комплексного плану оновлення кадрового потенціалу рибного господарства із застосуванням інноваційної моделі розвитку морської індустрії, відновлення системи післядипломної підготовки фахівців;

забезпечення задоволення потреб ринку в підготовці та підвищенні кваліфікації кадрів за основними спеціальностями фахівців рибного господарства, включення до програм навчання нових спеціальностей з урахуванням сучасних вимог.

Видобування і транспортування енергоресурсів

Створення сприятливих умов для видобування енергетичних природних ресурсів на шельфі Чорного та Азовського морів, розвиток трубопровідної та портової інфраструктури для їх транспортування і постачання є важливим фактором економічного розвитку держави, її енергонезалежності. Для цього необхідно суттєво підвищити інвестиційну привабливість українського шельфу, удосконалити економічну і фіскальну політику щодо видобування нафти та природного газу, а також схвалити стратегію освоєння вуглеводневих ресурсів в українському секторі Чорного і Азовського морів.

Напрямами забезпечення видобування і транспортування енергоресурсів українського шельфу є:

повноцінне використання відповідно до Конвенції ООН з морського права 1982 року повного суверенітету щодо вуглеводневих ресурсів у територіальних водах;

розроблення плану заходів щодо повернення контролю України над енергетичними ресурсами Автономної Республіки Крим та шельфу Чорного та Азовського морів з визначенням строків виконання конкретних заходів і відповідальних за проведення дипломатичних, законодавчих, юридичних та інших заходів з повернення української власності, зокрема із супроводження позову до міжнародних судів щодо забезпечення захисту прав та інтересів України;

розроблення та реалізація проектів диверсифікації поставок природного газу та нафти в Україну шляхом будівництва необхідних об'єктів інфраструктури для приймання вуглеводнів, реконструкції та модернізації терміналів для приймання нафтопродуктів, зрідженого газу та вугільної продукції;

участь у реалізації міжнародних проектів постачання енергоресурсів, які потенційно можуть забезпечити поставки енергоресурсів в Україну, шляхом обговорення та врегулювання політичних, правових та організаційно-технічних питань щодо взаємодії України в рамках переговорів з державами Чорноморсько-Каспійського регіону;

підтримка ініціатив стосовно проектів постачання енергоносіїв з Катару та Саудівської Аравії газопроводами до чорноморських берегів Туреччини та відвантаження їх на судна з метою подальшого транспортування до морських портів України;

розроблення та виконання програми освоєння вуглеводневих ресурсів в українському секторі Чорного і Азовського морів з використанням сучасних ресурсозберігаючих, кліматозахисних, енергоощадних та природоохоронних технологій і стандартів, способів розвідки та видобування традиційних запасів нафти та газу, а також розвитку перспективних технологій видобування метаногідратів; підвищення рівня інвестиційної привабливості українських шельфів для компаній, які спеціалізуються на глибоководному видобутку вуглеводнів;

проведення всебічних досліджень, спрямованих на визначення місця розташування та потенційного розміру покладів нафти, газу, інших корисних копалин на континентальному шельфі;

удосконалення законодавчої бази щодо видобування нафти та природного газу на шельфі Чорного та Азовського морів шляхом переходу до ринкового ціноутворення та залучення інвестицій для розробки нових родовищ, установлення ринкових цін на газ, запровадження стимулюючої рентної політики, гнучкої митної політики; запровадження економічних механізмів для стимулювання зниження геологічних та екологічних ризиків; забезпечення стабільності законодавчої бази та гарантування прав інвесторів;

забезпечення безпеки освоєння родовищ шельфу та транспортування вуглеводнів, що передбачає визначення вимог щодо безпеки облаштування родовищ, будівництва та експлуатації інфраструктури, здійснення танкерних перевезень і перевантаження вуглеводнів у терміналах, використання високотехнологічних установок, машин і устаткування для освоєння вуглеводневих родовищ на континентальному шельфі, забезпечення екологічної безпеки освоєння родовищ, а також забезпечення фізичної безпеки функціонування інфраструктури та роботи персоналу.

***Використання інших ресурсів моря,
які не належать до водних біоресурсів***

Реалізація національних економічних інтересів у сфері використання ресурсів моря, його дна та континентального шельфу полягає у ресурсному забезпеченні промисловості, будівельного та агропромислового комплексів на засадах сталого (невиснажливого) розвитку, підтриманні сталого екологічного стану природного середовища, ефективній реалізації рекреаційного і лікувального потенціалу моря.

Напрямами раціонального і ефективного використання ресурсів моря є:

інтенсивна розвідка, раціональний видобуток, використання, управління та вивчення ресурсів моря, які не належать до водних біоресурсів, у надрах та в повітрі над ними, підвищення ефективності державного регулювання та контролю діяльності у відповідній сфері;

закріплення прав України на розвідку, видобуток, використання, управління та вивчення ресурсів моря, які не належать до водних біоресурсів, у тому числі на континентальному шельфі інших держав;

збереження та відтворення ресурсів моря, які не належать до водних біоресурсів, у виключній (морській) економічній зоні, територіальному морі та внутрішніх морських водах України, їх охорона та дотримання порядку доступу до таких ресурсів;

забезпечення обліку, моніторингу та оцінки ресурсів моря, які не належать до водних біоресурсів, що незаконно видобуваються та використовуються

суб'єктами господарювання або іншими державами на тимчасово окупованій території України та у прилеглих до неї акваторіях, з метою отримання кількісної доказової бази такого видобутку;

залучення інвестицій у розвідку та видобуток ресурсів моря, які не належать до водних біоресурсів, в акваторіях та на континентальному шельфі Чорного та Азовського морів шляхом передачі в оренду; запобігання передачі в концесію або наданню виключних прав на здійснення розвідки та видобутку ресурсів моря, які не належать до водних біоресурсів, іноземним державам та компаніям-нерезидентам;

вивчення комерційного потенціалу розробки покладів неогенових осадових залізних руд Чорного та Азовського морів з урахуванням впливу такої розробки на стан біогеоценозу;

використання механізмів державно-приватного партнерства та стимулюючих економічних інструментів для створення спільних інвестиційних проектів з розвідки, розробки та видобутку сапропелю в Чорному морі;

проведення пошуково-розвідувальних робіт з метою виявлення субмаринних джерел прісної води, карстових, тріщинно-жильних джерел, просторових розвантажень, палеорусел, джерел підруслового стоку та їх подальшого використання для задоволення потреб населення та економіки;

забезпечення раціонального та екологічно безпечного видобутку будівельних пісків та ракушняка, інших матеріалів з дна моря з мінімальним скаламученням донних осадів та порушенням їх цілісності у ділянках, віддалених від прибережних регіонів, гідравлічним методом;

установлення економічно обґрунтованих зборів, рент, податків та інших видів платежів на здійснення видобутку та експлуатації ресурсів моря, які не належать до водних біоресурсів, у виключній морській економічній зоні, територіальному морі та внутрішніх морських водах України.

Розвиток військово-морської діяльності

Протидія агресії, забезпечення оборони з моря

Необхідність протидії агресії Російської Федерації, повернення захоплених нею територій і акваторій, створення умов для забезпечення оборони держави з моря та ефективного захисту і просування національних інтересів у єдиній системі забезпечення національної безпеки є основою провадження військово-морської діяльності.

Напрямами повернення захоплених територій та забезпечення оборони з моря є:

своєчасне виявлення і реагування на загрози державі в зоні національних інтересів, у тому числі у Світовому океані;

захист торговельного мореплавства та об'єктів морегосподарської діяльності в зоні національних інтересів, у тому числі у Світовому океані;

виключення можливості несанкціонованого доступу до природних ресурсів виключної морської економічної зони, територіального моря та внутрішніх морських вод України;

визначення державного кордону в Азовському і Чорному морях та Керченській протоці, а також визначення меж виключних (морських) економічних зон і континентального шельфу між Україною і Росією в Чорному морі, забезпечення їх підсиленої охорони;

забезпечення Україною внеску до регіональних і глобальних систем колективної безпеки, у тому числі участь в антипіратських, антитерористичних військово-морських операціях і глобальних системах моніторингу торговельного мореплавства під супроводом НАТО і ЄС та інших безпекових ініціативах, миротворчих і гуманітарних діях, що відповідають інтересам України;

забезпечення військово-морської присутності України у стратегічно важливих для держави районах Світового океану, а також піднесення іміджу України як морської держави, зокрема, шляхом демонстрації державного прапора та здійснення візитів кораблів (суден) Військово-Морських Сил Збройних Сил до іноземних портів;

закріплення пріоритетності розвитку військово-морського потенціалу під час розроблення і реалізації концептуальних документів з питань розвитку сектору безпеки та оборони;

відновлення в найкоротший строк оперативних (бойових) спроможностей Військово-Морських Сил Збройних Сил та морської охорони Адміністрації Держприкордонслужби, розвиток необхідної інфраструктури базування Військово-Морських Сил Збройних Сил, а також її відновлення в Автономній Республіці Крим після повернення тимчасово окупованої території під загальну юрисдикцію України;

формування ефективної системи управління військово-морською діяльністю з урахуванням досвіду провідних держав світу та необхідності досягнення оперативної сумісності з військово-морськими силами держав — членів НАТО.

Розвиток військово-морського потенціалу

Військово-морський потенціал України повинен найближчим часом стати достатнім для своєчасної нейтралізації та ліквідації загроз національній безпеці та забезпечення ефективного захисту держави з морського напрямку.

Напрямами розвитку військово-морського потенціалу України є:

відродження та розвиток морської авіації, берегових ракетних військ і морської піхоти, військових частин родів військ і забезпечення Військово-Морських Сил Збройних Сил шляхом приведення їх структури та чисельності у

відповідність із покладеними на них завданнями та рівнем загроз, будівництва сучасних кораблів (катерів), літальних апаратів морської авіації, високотехнологічної протикорабельної ударної зброї морського, повітряного та берегового базування, іншого озброєння і військової техніки та створення необхідних запасів морських засобів ураження, боєприпасів і матеріально-технічних засобів;

формування військових частин і підрозділів Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби на Чорному та Азовському морях у кількості, достатній для захисту національних інтересів на морі, у тому числі для стримування і відсічі збройної агресії проти України з моря, забезпечення набуття зазначеними частинами і підрозділами необхідних оперативних (бойових) спроможностей;

підтримання військово-морського потенціалу України на рівні, достатньому для забезпечення стримування та відбиття зовнішньої агресії з моря, гарантованого захисту національних інтересів в окремих районах Світового океану;

розвиток і державна підтримка оборонно-промислового комплексу в інтересах зміцнення військово-морського потенціалу України шляхом формування замовлення на створення новітніх зразків морського озброєння та військової техніки;

досягнення максимальної сумісності сил і засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби, забезпечення їх готовності до виконання завдань за призначенням та ефективного застосування у складі видових, міжвидових та міжвідомчих угруповань (формувань);

досягнення максимальної відповідності сил і засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби з військово-морськими силами держав — членів НАТО і ЄС шляхом запровадження стандартів НАТО;

проектування суден з урахуванням можливості військового використання, мобілізаційної підготовки засобів морського і внутрішнього водного транспорту та підтримання їх мобілізаційної готовності на рівні, достатньому для захисту національних інтересів;

забезпечення підготовки державних органів і суб'єктів морської індустрії до оборони з морського напрямку шляхом підвищення кваліфікації керівників та фахівців, налагодження взаємодії з Військово-Морськими Силами Збройних Сил у сфері оборони морського узбережжя та об'єктів військово-морської інфраструктури, а також мобілізаційної підготовки;

нарощення сил і засобів оборони держави з моря шляхом мобілізації, зокрема доукомплектування екіпажів кораблів, катерів, суден, військових частин та підрозділів Військово-Морських Сил Збройних Сил, загонів Морської охорони Держприкордонслужби за рахунок призову на військову службу, використання невійськових суден і спеціального обладнання, причалів морських і річкових

портів для створення пунктів маневреного базування сил, а також інших складових транспортної інфраструктури з метою організації матеріально-технічного і медичного забезпечення.

Розвиток інфраструктури базування Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби та її відновлення в Автономній Республіці Крим після повернення тимчасово окупованої території під загальну юрисдикцію України

Напрямами розвитку інфраструктури базування Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби є:

створення необхідної інфраструктури Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби, приведення її у відповідність із стандартами НАТО;

розвиток морської інфраструктури для використання у господарських та військових цілях;

закріплення на законодавчому рівні умов використання причалів морських і річкових портів для базування кораблів, катерів та суден Військово-Морських Сил Збройних Сил, загонів Морської охорони Держприкордонслужби в акваторії Чорного та Азовського морів;

відновлення елементів (об'єктів) системи базування Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби в Автономній Республіці Крим після повернення тимчасово окупованої території під контроль України.

Розвиток системи управління Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби

Напрямами розвитку системи управління Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби є:

удосконалення наявної системи управління силами Військово-Морських Сил Збройних Сил із створенням органів військового управління оперативного рівня у двох відокремлених операційних загонах — в Азовському та Чорному морях, на які покладається підготовка та управління діями різнорідних (міжвідомчих) угруповань сил (військ) Військово-Морських Сил Збройних Сил;

розширення можливостей наявних систем управління силами Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби у результаті використання новітніх інформаційно-телекомунікаційних систем, у тому числі нових зразків засобів зв'язку, автоматизованого відображення обстановки на морі, систем баз даних і підтримки прийняття рішення, автоматизованого бойового управління силами;

створення ефективної загальнодержавної системи висвітлення морської обстановки у Чорному та Азовському морях шляхом функціонального об'єднання можливостей систем висвітлення морської обстановки Військово-Морських Сил Збройних Сил, Адміністрації Держприкордонслужби, Мінінфраструктури, збільшення кількості систем, що функціонують за різними принципами дії, для більш достовірного виявлення надводних, підводних, повітряних цілей, зокрема швидкохідних і малорозмірних; інтеграція системи висвітлення морської обстановки в єдину систему управління сектором безпеки та оборони держави і обміну даними з державами-партнерами;

розвиток наявних систем управління силами Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби як складових об'єднаної системи управління з урахуванням досвіду останніх років.

Зміцнення сил і засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби в Азовському морі

Напрямами зміцнення сил і засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби є:

створення необхідного військового потенціалу в Азовському морі у мирний час та особливий період, у тому числі кораблів (катерів) з ракетною зброєю, багатоцільових малорозмірних надводних платформ, зокрема безекіпажних, а також спеціалізованих катерів (суден) за видами забезпечення, пілотованих і безпілотних літальних апаратів, іншого озброєння та військової (спеціальної) техніки;

створення ефективних систем управління та всебічного забезпечення угруповання різнорідних сил (військ) Військово-Морських Сил Збройних Сил, яке створюється в Азовському морі на постійній основі, та загонів Морської охорони Держприкордонслужби, зокрема раціональної системи їх базування.

Відновлення системи підготовки кадрів

Напрямами розвитку системи підготовки кадрів є:

розвиток системи військово-морської освіти як складової системи військової освіти, яка забезпечує підготовку військових фахівців для Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби за визначеними спеціальностями та всіма рівнями (тактичного, оперативного, стратегічного) у потрібній кількості з урахуванням прогнозованих змін у складі сил і засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби;

збереження (оновлення) та розвиток наявних закладів освіти, зокрема Академії військово-морських сил як єдиного багатопрофільного видового закладу вищої освіти, Військово-морського ліцею, в тому числі шляхом

утворення його філіалів в обласних центрах як основи екстериторіального навчального контингенту (курсанти та офіцери флоту), навчального центру Військово-Морських Сил Збройних Сил і створення нових закладів освіти;

розширення можливостей системи військово-морської освіти з підготовки кадрів шляхом залучення морських навчальних закладів до підготовки військово-морських фахівців за напрямками, спеціальностями і спеціалізаціями, які відповідають військово-обліковим спеціальностям фахівців Військово-Морських Сил Збройних Сил та Морської охорони Держприкордонслужби;

удосконалення системи підготовки фахівців оперативно-тактичного та оперативно-стратегічного рівня підготовки для Військово-Морських Сил Збройних Сил у Національному університеті оборони з урахуванням потреб у них та досвіду підготовки відповідних фахівців у навчальних закладах держав — членів НАТО; відновлення підготовки фахівців оперативно-тактичного та оперативно-стратегічного рівня підготовки для Морської охорони Держприкордонслужби в Національному університеті оборони;

розвиток вітчизняної військово-морської науки як складової української військової науки для забезпечення застосування інноваційних рішень і технологій у військовій (військово-морській) справі, формування раціональної системи військово-морських наукових установ і підрозділів, військово-морських наукових шкіл у ключових сферах військово-морської науки, створення умов для наукової творчості у військово-морських колективах і залучення цивільної молоді та молодих вчених з інших наукових напрямів до участі у військово-морських дослідженнях, формування розгалуженої системи військово-морських інтернет-товариств та асоціацій, створення системи надання державної підтримки та стимулювання військово-морських наукових досліджень;

забезпечення переходу до підготовки фахівців усіх рівнів за європейськими стандартами та стандартами НАТО, широке використання можливостей міжнародного співробітництва у підготовці фахівців, зокрема, щодо підготовки фахівців усіх рівнів в іноземних військово-морських навчальних закладах і здійснення обміну викладачами, формування та використання в підготовці військово-морських фахівців національних морських і військово-морських традицій.

***Переорієнтація військового та військово-технічного
співробітництва із східного вектора (Російська Федерація)
на західний (НАТО і Європейський Союз)***

Напрямами переорієнтації військового та військово-технічного співробітництва із східного вектора на західний є:

переклад, вивчення, адаптація та запровадження стандартів НАТО в усіх сферах функціонування Військово-Морських Сил Збройних Сил та морської охорони Адміністрації Держприкордонслужби;

розширення спектру заходів міжнародного військового та військово-технічного співробітництва з державами — членами і партнерами НАТО та Європейського Союзу;

підвищення взаємодії систем військової освіти та науки України і держав — членів НАТО і Європейського Союзу шляхом установа та посилення органами державної влади, підприємствами, організаціями та науковими установами прямих зв'язків;

налагодження дієвих механізмів спільної роботи з питань військово-технічного співробітництва між органами державної влади, підприємствами, організаціями та науковими установами, трастовими фондами, що залучаються до розроблення і виконання завдань військово-технічного співробітництва України з державами — членами НАТО та Європейського Союзу.

Розвиток науково-технічного потенціалу

Збереження, використання та розвиток науково-технічного потенціалу морегосподарської діяльності, системи підготовки та перепідготовки наукових кадрів, науково-дослідного флоту, фундаментальних і прикладних досліджень є важливим фактором сталого розвитку морської діяльності в державі.

Напрямами розвитку науково-технічного потенціалу є:

розроблення комплексної програми розвитку морського наукового і науково-технічного потенціалу на середньо- та довгострокову перспективу;

підготовка пропозиції щодо створення національних морських наукових і науково-технічних дослідницьких центрів та надання їм фінансової підтримки з метою компенсації втрат науково-дослідного потенціалу у сфері морських досліджень у зв'язку з тимчасовою окупацією частини території України;

розвиток кадрового наукового потенціалу шляхом розвитку системи освіти, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації наукових кадрів;

активізація міжнародного науково-технічного співробітництва у сфері морської діяльності;

державна підтримка найважливіших морських наукових організацій і науково-дослідних проектів на селективній і конкурсній основі;

інвентаризація науково-дослідного флоту, визначення спроможності суден з урахуванням технічного стану та рівня оснащення забезпечити виконання необхідних наукових та практичних завдань;

впровадження механізму державної підтримки науково-дослідного флоту, організація комплексних морських експедицій.

Охорона морського середовища, ресурсо- та енергозбереження

Використання ресурсозберігаючих, кліматозахисних, енергоощадних та природоохоронних технологій і стандартів під час провадження

морегосподарської діяльності є важливим фактором її динамічного розвитку, а також отримання позитивного соціально-економічного ефекту.

Напрямами розвитку охорони морського середовища, ресурсо- та енергозбереження є:

розроблення та коригування державної політики відповідно до Рамкової Директиви ЄС про морську стратегію та оцінка її ефективності;

захист внутрішніх морських вод, територіального моря і прилеглої зони відповідно до сучасних екологічних норм;

запровадження ефективного контролю видобутку водних біоресурсів моря, відновлення популяцій та підтримання видобутку водних біоресурсів на рівні, який гарантує їх природне відновлення;

розвиток мережі морських об'єктів природно-заповідного фонду та акваторій із регульованою господарською діяльністю;

запровадження ефективного державного регулювання і контролю за здійсненням розвідки, видобування та транспортування нафти, газу та інших корисних копалин на континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні, територіальному морі та внутрішніх морських водах;

підтримання в належному стані та забезпечення ефективної роботи систем енерго- та водопостачання, зменшення викидів забруднюючих речовин під час провадження морегосподарської діяльності;

створення замкненої системи збирання стічних вод приморських промислових територій та їх очищення для забезпечення зниження рівня забруднення моря;

удосконалення системи реагування на забруднення морських вод, у тому числі шляхом розроблення національного плану дій з реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані із забрудненням моря нафтою та іншими небезпечними і шкідливими речовинами, відповідно до Конвенції про захист Чорного моря від забруднення 1992 року та Протоколу про співробітництво у боротьбі з забрудненням морського середовища Чорного моря нафтою та іншими шкідливими речовинами у надзвичайних ситуаціях до зазначеної Конвенції, Стратегічного плану дій щодо відтворення та захисту Чорного моря;

запровадження ефективної системи обов'язкового страхування екологічних ризиків, пов'язаних із провадженням морської діяльності, а також механізму використання коштів, отриманих державою як компенсація збитків від шкоди, заподіяної морському природному середовищу, для створення і підтримки національної системи термінової і ефективної боротьби із забрудненням моря або берегової смуги нафтою, іншими небезпечними і шкідливими речовинами;

зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин у результаті застосування сучасних технологій, оптимізації структури енергоспоживання, збільшення частки відновлюваних джерел енергії, використання альтернативних

видів рідкого та газового палива під час провадження морегосподарської діяльності;

застосування міжнародних екологічних норм у морегосподарській діяльності;

зменшення забруднення моря твердими відходами, зокрема пластиком;

запобігання ввезенню в морські води України чужорідних видів морських організмів із судовими баластними водами;

запровадження економічних механізмів стимулювання раціонального використання морських ресурсів;

систематичне здійснення природоохоронних і кліматозахисних заходів та заходів з відновлення та збереження популяцій рідкісних та тих, що перебувають під загрозою зникнення, видів морських організмів;

участь у реалізації проекту ЄС "Екологічний моніторинг Чорноморського регіону", здійснення Україною екологічного контролю на морі відповідно до Рамкової Директиви ЄС про морську стратегію;

розроблення та впровадження екологічних проектів морського напрямку в рамках діяльності Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС);

розроблення та запровадження постійної системи здійснення державного екологічного моніторингу морського природного середовища згідно з вимогами та принципами Рамкової Директиви ЄС про морську стратегію та відповідно до кращих практик держав Європейського Союзу.

Розвиток приморських регіонів

Розвиток приморських регіонів повинен базуватися на ефективному комплексному використанні їх вигідного розташування, соціальної, культурної та економічної специфіки, раціонального поєднання економічних переваг із культурними, оздоровчими, туристичними та рекреаційними можливостями. У результаті децентралізації передбачається суттєве підвищення ролі органів місцевого самоврядування та органів державної влади у процесі організації та координації діяльності морегосподарських комплексів, забезпечення збалансованого розвитку приморських регіонів з використанням культурного, економічного, енергетичного, транспортно-транзитного, рекреаційного та екологічного потенціалу, що визначається приморським розташуванням України.

Розвиток морегосподарської діяльності у приморських регіонах

Напрямами розвитку морегосподарської діяльності у приморських регіонах є:

розроблення та виконання законодавчих актів і державних програм розвитку приморських регіонів, які ґрунтуються на принципах сталого розвитку, морського просторового планування та інтегрованого прибережного управління і пов'язані з використанням, відновленням і охороною берегової зони Чорного та Азовського морів, морегосподарської діяльності, забезпеченням інтересів суб'єктів господарювання приморських регіонів;

розроблення регіональних інвестиційних карт приморських регіонів за напрямками “морська індустрія” і “рекреаційно-туристична сфера”;

розроблення цільової програми берегоукріплення морського узбережжя, насамперед у районах його інтенсивного використання;

розроблення механізмів надання організаційної та фінансової підтримки органами місцевого самоврядування та місцевими держадміністраціями підготовки кадрів за ключовими спеціальностями морегосподарської діяльності;

створення морських технологічних та промислових парків, вжиття інших заходів до підтримки інноваційної діяльності морських кластерів за рахунок місцевих ресурсів;

поширення європейського досвіду з питань розвитку прибережного судноплавства, створення сприятливих для його розвитку умов;

зниження рівня техногенного навантаження (зокрема, спричиненого металургійними і нафтогазовидобувними підприємствами);

підвищення ефективності функціонування систем водопостачання та водовідведення на комунальних об'єктах, підвищення рівня інструментально-лабораторного контролю параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарними об'єктами економіки;

впровадження дієвої системи обов'язкового страхування екологічних ризиків під час провадження економічної діяльності у приморських регіонах і механізму економічного стимулювання енергоефективних та ресурсозберігаючих технологій, альтернативних видів енергоносіїв.

Ринок туристичних і рекреаційно-оздоровчих послуг

Формування конкурентоспроможного ринку туристичних і рекреаційно-оздоровчих послуг приморських регіонів, його інтеграція з іншими видами морегосподарської діяльності, визнання ефективного функціонування такого ринку пріоритетним напрямом діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих держадміністрацій є важливим фактором сталого розвитку приморських регіонів.

Напрямами розвитку туристичних і рекреаційно-оздоровчих послуг є:

детінізація надання туристичних послуг шляхом спрощення системи оподаткування;

суттєве підвищення рівня туристичного обслуговування шляхом створення мережі туристичних центрів та пунктів надання туристичних послуг, забезпечення достатньої кількості покажчиків англійською та іншими іноземними мовами, створення місць для паркування туристичного автотранспорту тощо;

розбудова культурного простору, підтримка розвитку фестивального та конкурсного руху, збереження та популяризація культурної спадщини, паспортизація та реставрація пам'яток історико-культурної спадщини, залучення ресурсів приватних партнерів до відновлення таких пам'яток на принципах державно-приватного партнерства;

розвиток екологічного туризму, поєднання розбудови індустрії туризму з розбудовою мережі природоохоронних територій, на яких може провадитися рекреаційна діяльність (біосферних заповідників, національних парків, заказників);

залучення рекреантів, у тому числі через профспілкові органи, до рекреації;

посилення інформаційно-презентаційної складової туристично-рекреаційного продукту приморських регіонів з використанням засобів масової інформації.

Розвиток круїзного судноплавства

Напрямами розвитку круїзного судноплавства є:

проведення узгодженої політики органів державної влади та органів місцевого самоврядування, суб'єктів морської індустрії, які пов'язані з туризмом, щодо розвитку інфраструктури круїзного та яхтового туризму, оновлення круїзних суден;

налагодження ефективної співпраці з державами чорноморського регіону з питань розвитку круїзного судноплавства, зокрема, розроблення Україною в ініціативному порядку міжнародної угоди щодо пасажирського судноплавства у Чорному морі та подання її на розгляд Організації Чорноморського економічного співробітництва;

формування інтегрованих туристичних продуктів, орієнтованих на використання внутрішніх водних шляхів і комбінованих (ріка — море) круїзних маршрутів;

створення умов для власного виробництва круїзних суден та імпорту таких суден;

розвиток транспортної інфраструктури та інфраструктури для яхтового туризму в круїзних портових містах;

підтримка вітчизняних туроператорів, що працюють у сфері круїзного та яхтового туризму, стимулювання діяльності туроператорів із створення нового туристичного продукту;

проведення активної інформаційної кампанії щодо представлення туристичного потенціалу приморських регіонів, розроблення нових круїзів з використанням внутрішніх водних шляхів (рр. Дунай, Дніпро, Південний Буг).

Розвиток міжнародного та міжрегіонального співробітництва

Упровадження інтегрованого підходу під час провадження морегосподарської діяльності, удосконалення процесів управління морегосподарською діяльністю у приморських регіонах є важливим фактором динамічного розвитку приморських регіонів.

Напрямами розвитку міжнародного та міжрегіонального співробітництва у сфері морегосподарської діяльності є:

використання механізмів міжрегіонального співробітництва, переваг членства приморських регіонів у міжнародних організаціях (Асамблеї Європейських регіонів, Конференції приморських регіонів Європи тощо), розвиток транскордонного співробітництва, партнерських зв'язків із містами інших держав для популяризації вітчизняного туристичного продукту;

посилення участі України в реалізації Стратегії ЄС для Дунайського регіону, зокрема у спільних проектах розвитку інфраструктури, туризму, екології, енергетики для регіонів басейну р. Дунай (Одеської, Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей);

поглиблення співпраці Донецької та Запорізької областей щодо створення об'єктів спільної інфраструктури, орієнтованої на розвиток морегосподарського та туристично-рекреаційного комплексів на території Азовського узбережжя;

презентація на постійній основі приморських регіонів та їх інвестиційних можливостей на міжнародних форумах, сприяння налагодженню прямих контактів суб'єктів морегосподарської діяльності.

Екологічні аспекти розвитку приморських регіонів

Охорона та належний екологічний стан моря і прибережної захисної смуги, сталий розвиток природоохоронної діяльності у складі морегосподарської діяльності за всіма напрямками, раціональне використання ресурсів моря та прибережної захисної смуги є обов'язковим для успішного розвитку приморських регіонів.

Напрямами розвитку приморських регіонів є:

провадження ефективної та цілеспрямованої діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання та відтворення природних ресурсів приморських регіонів шляхом постійного вдосконалення заходів правового, економічного, соціального, освітнього, інформаційного та організаційного характеру;

внесення змін до Закону України “Про курорти” щодо забезпечення охорони та відновлення екосистем, пов’язаних із водою;

удосконалення нормативно-правової бази у частині розроблення та затвердження сучасних екологічних норм, що гарантують екологічну безпеку населення приморських регіонів, провадження безпечної морегосподарської діяльності, раціональне використання та відтворення природних ресурсів;

збереження та відтворення екосистеми, ценозів, видів рослинного та тваринного світу приморських регіонів, насамперед тих, що внесені до Червоної книги України, із залученням необхідних фінансових, наукових і технічних ресурсів;

упровадження комплексного підходу до розвитку приморських регіонів, регулювання та планування ресурсів суші та моря як єдиної системи з урахуванням економічних і природоохоронних особливостей, диференціації та розширення екологічної мережі приморських регіонів із використанням досвіду Європейського Союзу;

охорона приморських і морських екосистем, які відіграють важливу роль у збереженні біологічного та ландшафтного різноманіття в районах Чорного та Азовського морів;

пріоритетний розвиток екологічного туризму;

удосконалення механізму державного регулювання сфери використання та охорони прибережних захисних смуг шляхом запровадження системи комплексного управління та вдосконалення законодавства щодо використання та охорони узбережжя морів;

впровадження інтегрованого підходу під час управління прибережними захисними смугами з високими рекреаційними цінностями, що обумовлено місцевою специфікою, національними традиціями;

проекування нових підводних звалищ (дампінг ґрунтів) з метою забезпечення подальшого екологічно обґрунтованого розвитку морських каналів і портових акваторій;

запобігання руйнуванню прибережної захисної смуги шляхом узгодження інтересів приморських регіонів щодо берегового простору і ресурсів (гідронамивів), пошуку балансів між довгостроковими економічними та екологічними інтересами приморських регіонів.

Реалізація цієї Доктрини забезпечить:

сталий розвиток України як морської держави;

збереження та сталий розвиток морегосподарського комплексу;

гарантований захист національних інтересів України як морської держави, її оборону і безпеку;

прискорення процесів інтеграції України у світовий та європейський економічний простір, зміцнення її міжнародного іміджу;

виконання соціальних і культурних завдань, пов'язаних із морською діяльністю, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття Чорного та Азовського морів.
